

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Toruń, 14 marca 2019r.

Sąd Okręgowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Stępniewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Domanowska

po rozpoznaniu na rozprawie 5 marca 2019r.

sprawy z powództwa: T. L.

przeciwko: D. Z.

o przeproszenie i zapłatę

1. oddała powództwo
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1637,00(tysiąc sześćset trzydzieści siedem) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

Elżbieta Stępniewicz

IC 1093/18

UZASADNIENIE

W pozwie z 17 maja 2018r., powódka T. L. domagała się nakazania pozwanemu D. Z., by ją przeprosił oraz zasądzenia od pozwanego kwoty 2.000 zł, stanowiącej zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych. Z treści pozwu wynikało, że pozwany oczernia i zniesławia powódkę w wypowiedziach kierowanych do osób trzecich.

W piśmie z 22 czerwca 2018r., powódka podała, że pozwany otrzymał list od M. J. z nieprawdziwymi oskarżeniami dotyczącymi jej osoby. Powódka wskazała, że została pomówiona o oszczerstwo. D. Z. od kilku lat miał się negatywnie wypowiadać na temat powódki, godząc w jej dobre imię. Powódka domagała się, by pozwany przeprosił ją pisemnie, w skierowanym do niej liście.

W kolejnym piśmie z 25 lipca 2018r. powódka wskazała, że pozwany był oskarżycielem w gronie (...), który 20 sierpnia 2017r. przekazał jej telefonicznie informację, że powódka miała na chodniku ubliżać M. J.. Następnie M. J. i H. J. zwróciły się z oskarżeniem przeciwko powódce, że powódka ubliżała. Pozwany 10 października 2017r. miał podjąć decyzję o usunięciu powódki z grona członków grupy (...). Powódka zaznaczyła, że pozwany od kilku lat negatywnie wypowiada się na jej temat, jak również zbiera listy z oskarżeniami kierowanymi pod jej adresem przez osoby trzecie. Powódka zażądała, by pozwany przeprosił ją nie tylko na piśmie, ale również „w gronie osób trzecich”. Powódka określiła także formułę, w której pozwany winien takich przeprosin dokonać.

Pozwany, w odpowiedzi na pozew, datowanej na 31 sierpnia 2018r., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na swą rzecz kosztów postępowania, względnie odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami sądowymi. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że na podstawie treści pism procesowych powódki nie potrafi zidentyfikować przedmiotu sporu, przy czym zastrzegł, że zaprzecza twierdzeniom powódki, by ją zniesławiał, czy naruszał jej dobre imię.

Na rozprawie, która odbyła się 30 października 2018r., powódka podała, że pozwany mówi o niej, że jest „szatanem”, „diabłem”, „oszczercą”. Powódka podtrzymała swe dotychczasowe stanowisko, domagając się od pozwanego, by przywrócił jej członkostwo

w grupie(...) Powódka podała również, że pozwany, w trakcie rozmowy telefonicznej powiedział powódce, że jest ona „oszczercą”, albowiem skierowała oszczerstwo przeciwko M. J.. Wezwał jednocześnie powódkę do stawienia się przed przedstawicielami (...). Zarzucone powódce „oszczerstwo” stanowiło z kolei podstawę do wykluczenia jej ze wskazanej grupy wyznaniowej, co zaś skutkowało pogorszeniem się jej zdrowia.

W piśmie procesowym z 7 grudnia 2018r. pełnomocnik pozwanego wskazał, że żądania powódki sprowadzają się do zniweczenia decyzji o wykluczeniu powódki ze zboru (...)w Polsce. Przeprosiny, których domaga się powódka miałyby wykazać, że brak było podstaw do pozbawienia powódki członkostwa w związku wyznaniowym i spowodować przywrócenie jej członkostwa w związku. Wszystkie zarzuty powódki dotyczą zdarzeń, które miały miejsce w ramach wewnętrznej religijnej procedury dyscyplinarnej Związku, tj:

1. rozmowy telefonicznej, w trakcie której pozwany wraz z dwiema innymi osobami, działając jako starszy zboru(...) poinformował powódkę o zarzutach popełnienia grzechu oraz zaprosił powódkę na spotkanie, którego celem było rozpoznania stawianych powódce zarzutów i udzielenie jej „duchowej pomocy”;
2. spotkań komitetu sądowniczego i odwoławczego komitetu sądowniczego rozpoznających stawiane powódce zarzuty, w których to komitetach pozwany

- brał udział jako duchowny tego związku wyznaniowego.

Pełnomocnik pozwanego zaznaczył, że dokonywanie przez związek wyznaniowy oceny postępowania swoich członków pod kątem ich zgodności z zasadami religijnymi oraz wewnętrznymi prawami religijnymi, ustalenie warunków członkostwa należą do uprawnień każdego kościoła i związku wyznaniowego gwarantowanych zasadą autonomii kościołów i związków wyznaniowych i jako takie nie podlegają analizie, weryfikacji bądź kontroli sądu powszechnego.

Pełnomocnik pozwanego wskazał, że wykonywanie przez pozwanego obowiązków zamianowanego starszego zboru (duchownego) i wynikający z tego udział

w wewnętrznym religijnym postępowaniu dyscyplinarnym następowało w ramach zasady autonomii kościołów i związków wyznaniowych. Pozwany dokonywał oceny działań powódki zgodnie z procedurami wewnętrznymi związku, jako jeden z trzech starszych zboru. Ocena zachowań powódki została dokonana w sposób zapewniający poufność, wyłącznie na potrzeby weryfikacji, czy powódka spełnia wymogi przynależności do zboru. Uzasadnienie decyzji o wykluczeniu zostało zakomunikowane wyłącznie powódce.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka w 2016r. została po raz drugi członkiem zboru związku wyznaniowego (...).

(okoliczność bezsporna, Statut (...) w Polsce)

W 2017r. członkowie zboru powzięli informację, że powódka ułożyła w miejscu publicznym M. J.. W związku z powyższym wszczęto wobec powódki procedurę wykluczenia ze zboru.

Decyzja taka podejmowana jest w ramach określonej społeczności na ogół przez trzech starszych zboru, tworzących komitet sądowniczy, wybieranych do rozpoznania określonej sprawy przez członków zboru. Urząd starszych zboru pełnią osoby wykazujące się określonymi cechami duchowymi. Pozwany pełnił w tym czasie w zborze urząd starszego zboru.

W skład komitetu sądowniczego powołanego do rozpoznania sprawy w przedmiocie wykluczenia powódki z grupy członków zboru powołani zostali, pełniący funkcję starszych zboru: T. K. (1), M. Z. (1) oraz pozwany.

Pozwany, po powołaniu go w skład komitetu sądowiczego, odbył z powódką rozmowę telefoniczną, w trakcie której oznajmił jej treść obciążających powódkę zarzutów oraz wezwał na spotkanie z członkami komitetu, w celu umożliwienia powódce ustosunkowania się do treści zarzutów.

Powódka wzięła udział w spotkaniu z członkami komitetu sądowiczego, po którym komitet podjął decyzję o wykluczeniu powódki z grona członków zboru. Wobec twierdzeń powódki, że osoby wchodzące w skład pierwszoinstancyjnego komitetu były stronnicze, sprawę powódki rozpoznawał komitet w gronie poszerzonym o kolejnych dwóch członków, przy czym pierwotna decyzja komitetu nie została zmieniona. Powódka odwołała się od tej decyzji. Komitet odwoławczy podtrzymał pierwotną decyzję o wykluczeniu powódki. Procedura zmierzająca do podjęcia decyzji o wykluczeniu powódki miała charakter tajny.

Powódka została poinformowana o treści decyzji, przekazano jej także argumentację leżącą u jej podstaw. Powódka została także poinformowana co powinna w swym zachowaniu zmienić, aby być znów przyjętą do grona(...).

Informacja o wykluczeniu powódki z grona członków zboru została następnie przekazana członkom społeczności wyznaniowej, nie ujawniono przy tym, jakie były przyczyny podjętej przez komitety decyzji.

(zeznania T. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z 5 marca 2019r. – od 00.03.33 i dalej, zeznania M. Z. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z 5 marca 2019r. – od 00.27.39 i dalej)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił przedstawiony wyżej stan faktyczny przede wszystkim na podstawie treści zeznań świadków T. K. (2) i M. Z. (1). Przedstawione ustalenia uwzględniają także okoliczności, które uznać należało za bezsporne.

T. K. (1) i M. Z. (1) są członkami zboru wchodzącego w skład związku wyznaniowego(...), do którego należała powódka, a nadto brali udział

w procedurze wykluczenia powódki. Sąd ocenił zeznania obu wymienionych świadków jako wiarygodne i spójne.

W ocenie Sądu okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione w oparciu o zeznania świadków, dlatego nie było potrzeby dopuszczania dowodu z przesłuchania stron (art. 299 kpc).

Podstawę prawną żądań powódki stanowiły przepisy art. 23 kc w zw. z art. 24 kc oraz 448 kc Zgodnie z art. 23 kc, dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. W myśl art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści

i w odpowiedniej formie. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia (art. 448 kc).

Dla uwzględnienia roszczenia opartego na konstrukcji ochrony dóbr osobistych powódka zobligowana była wykazać, że strona pozwana dopuściła się bezprawnego i zawinionego zachowania naruszającego jej dobra osobiste.

Z treści pozwu, a także późniejszych oświadczeń powódki, wynika, że upatruje w działaniach pozwanego naruszenia swego dobrego imienia. Naruszenie takie nastąpić miało poprzez określenie powódki mianem „oszczerca”.

Z zeznań T. K. (1) i M. Z. (1) wynika, że pozwany nigdy, za wyjątkiem sytuacji związanych z realizacją procedury wykluczenia powódki z grona członków wspólnoty wyznaniowej, nie wypowiadał się negatywnie na temat powódki, pozwany nigdy też nie kierował zarzutów wobec pozwanej w sposób publiczny. Świadkowie zaprzeczyli również i temu, by pozwany komukolwiek przekazywał informacje na temat przyczyn powzięcia decyzji o wykluczeniu powódki.

(...)stanowią związek wyznaniowy, funkcjonujący aktualnie pod nazwą (...) w Polsce, który od 31 stycznia 1990 roku wpisany jest do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych.

Zgodnie z art. 25 ust. 3 Konstytucji, stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego. Sąd powszechny nie ma prawa ingerencji w wewnętrzne sprawy żadnego kościoła lub związku wyznaniowego. W myśl art. 25 ust. 3 Konstytucji, stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie i współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego. Kategoria autonomii odnosi się do sfery wewnętrznej i oznacza prawo do samodzielnego rozstrzygania o sprawach kościoła lub związku wyznaniowego, a kategoria niezależności dotyczy relacji zewnętrznych i oznacza brak podporządkowania państwu. Do "swojego zakresu" kościoła lub związku wyznaniowego należy zaliczyć nie tylko ich działalność religijną sensu stricto, ale również sprawy organizacyjno-samorządowe, co rozciąga się na ich wewnętrzną organizację, hierarchię, kompetencje i stosunki między jednostkami, organami i innymi podmiotami struktury kościoła lub związku oraz elekcję i obsadę personalną urzędów (funkcji) sprawujących kult, zajmujących się nauczaniem lub zarządzaniem, **a także kwestie odnoszące się do przyjmowania albo wykluczania wiernych ze wspólnoty**, łącznie z ich pozycją w ramach wspólnoty i relacjami z jej organami i strukturą. W ramach "swojego zakresu" obowiązuje własne prawo kościoła lub związku wyznaniowego, którym może być prawo stanowione przez kościół lub związek albo nawet prawo pochodzenia ustawowego, jeżeli zaakceptował je kościół lub związek (art. 25 ust. 5 Konstytucji). Nie obowiązują zaś normy państwowego (powszechnego) porządku prawnego, które wobec tego nie mogą być podstawą do konstruowania praw podmiotowych lub sytuacji prawnie chronionych dla kościoła lub związku albo ich wiernych w ich wzajemnych relacjach mieszczących się w tym zakresie.

Autonomia i niezależność kościołów czy związków wyznaniowych dotyczy także swobody podejmowania przez każdą wspólnotę religijną decyzji o przynależności do niej poszczególnych osób. **Tym samym wykluczenie ze wspólnoty – nie stanowi deliktu w rozumieniu prawa cywilnego.** Każda osoba, która podejmuje decyzję o przynależności do danego kościoła czy związku wyznaniowego, godzi się na obowiązujące w tejże społeczności normy, w tym także związane z ewentualnym pozbawieniem jej członkostwa we wspólnocie. To związek wyznaniowy czy kościół - nie państwo, określają jakie przymioty musi posiadać dana osoba, aby być jego członkiem. **Organy państwa nie mogą pełnić roli arbitra w sprawach związanych z wyznawana religią.** Kwestia członkostwa w związku wyznaniowym jest objęta sferą autonomii tegoż związku – wywodzonej z wolności religijnej. Wolność religijna zaś zagwarantowana jest także w art. 9 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

(vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 12 maja 2016 r., IV CSK 529/15, wyrok SO w Legnicy z 2 listopada 2017r. I C 16/14 nr LEX 2436707, wyrok SA w Warszawie z 13 sierpnia 2003r. VI ACa 81/03).

W tym miejscu należy zdaniem Sądu jeszcze raz wskazać, że słuchani na wniosek powódki świadkowie, zgodnie potwierdzili, że pozwany nigdy oprócz procesów związanych z wykluczeniem powódki z grona na (...), nie wypowiadał się na jej temat. Oznacza to, że powódka nie wykazała, aby pozwany naruszył jej dobra osobiste (art. 6kc) i skutkowało oddaleniem przez Sąd powództwa.

W punkcie 2. wyroku Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 kpc, przy uwzględnieniu kosztów poniesionych przez stronę pozwaną na opłacenie honorarium pełnomocnika procesowego, w oparciu o treść przepisów § 8 ust. 1 punkt 2 oraz § 2 punkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w

sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j. z dnia 2018.01.30) oraz uiszczenie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (900 zł + 720 zł + 17 zł).

Z.

1. (...)

2. (...)

T. 18.03.2019r.